

Đổi mới phương pháp giảng dạy Lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu trong bối cảnh hiện nay

Nguyễn Thị Hoa

ThS. Trường Chính trị Tô Hiệu

Received: 10/10/2024; Accepted: 18/10/2024; Published: 25/10/2024

Abstract: The innovation of political theory teaching is a process associated with the comprehensive renovation cause of our Party and people. Over the past years, Tô Hieu Political School has always been interested in renewing the method of teaching political theory to achieve certain results, however, the renovation of teaching methods at the school cannot avoid limitations. Therefore, in order to improve the quality of training and retraining, it is necessary to pay more attention to issues such as school administrators, professional departments, lecturers and students. Those are the things to do to contribute to building a standard school by 2025.

Keywords: Solutions, innovation of political theory teaching methods, Tô Hieu Political School.

1. Đặt vấn đề

Thực hiện Quy định số 09-QĐ/TW ngày 13/11/2018 của Ban Bí thư, Trường Chính trị Tô Hiệu có chức năng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp cơ sở tại TP Hải Phòng. Trước yêu cầu của tình hình mới, nhà trường luôn quan tâm chú trọng chất lượng giảng dạy. Trong thời gian qua, đội ngũ giảng viên (GV) của trường đã không ngừng nghiên cứu, nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và áp dụng phương pháp (PP) giảng dạy tích cực phù hợp với đối tượng và nội dung bài học. Tuy nhiên, hướng tới mục tiêu đạt Trường chuẩn 2 vào năm 2025, cần có các giải pháp tích cực đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị đáp ứng yêu cầu của tình hình mới.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu hiện nay

*Những mặt đạt được

Đại hội lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Đổi mới nội dung, chương trình, PP giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn”. Thực hiện chủ trương của Đảng, trong thời gian qua việc đổi mới PP giảng dạy giáo dục Lý luận chính trị của Trường Chính trị Tô Hiệu đã đạt được một số kết quả sau:

Một là, hàng năm, Trường luôn quan tâm đến việc trang bị kiến thức, PP dạy học tích cực cho giảng viên như cử GV học chương trình Cao cấp Lý luận chính trị, các lớp bồi dưỡng kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh...

Hai là, việc đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị đã được hầu hết các GV trong trường quan tâm và

triển khai thực hiện. Vì vậy, các PP tích cực được sử dụng ngày càng phù hợp hơn với kết cấu, nội dung chương trình và đối tượng người học.

Ba là, nhiều PP tích cực được các GV sử dụng hiệu quả như PP hỏi đáp, PP nêu vấn đề, PP sàng lọc, PP lấy ý kiến ghi lên bảng... Điều này được thể hiện rất rõ qua hoạt động thao giảng cấp khoa đặc biệt ở cấp trường ngày 26 và 27/11/2024, tại tiết giảng của các đồng chí Phạm Thị Dung và đồng chí Nguyễn Thị Vân khoa Xây dựng Đảng, đồng chí Phạm Thị Bảo Thoa khoa Lý luận cơ sở, đồng chí Nguyễn Thị Huyền, Nguyễn Thị Liên khoa Nhà nước và pháp luật... Các GV sử dụng PP tích cực giúp cho học viên phát huy được tính chủ động, sáng tạo, không khí buổi học sinh động, sôi nổi; vì vậy chất lượng buổi học được nâng cao.

*Một số hạn chế

Bên cạnh kết quả đạt được, việc đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu còn một số hạn chế đó là:

Thứ nhất, một số PP tích cực phù hợp với môn học, với đối tượng học chưa khai thác được nhiều như PP đóng vai, PP xin ý kiến chuyên gia...

Thứ hai, việc áp dụng thường xuyên, đa dạng, linh hoạt các PP giảng dạy trong các GV còn chưa đồng đều. Có GV sử dụng quá nhiều PP trong một tiết giảng. Tuy nhiên, vẫn còn GV áp dụng PP thuyết trình là chủ yếu, kết hợp rất ít với các PP tích cực.

Thứ ba, một số GV áp dụng PP giảng dạy vào bài giảng chưa được nhuần nhuyễn, đôi khi còn chưa phù hợp với nội dung bài giảng do đó, dẫn tới hiệu quả chưa cao.

Thứ tư, một số GV đưa ra tình huống hoặc câu hỏi quá dễ đối với học viên (HV) làm cho bài giảng chưa có sự lôi cuốn, không tạo hứng thú cho HV.

***Nguyên nhân kết quả đạt được**

Đề có được những kết quả trên do những nguyên nhân chủ yếu đó là:

Một là, Lãnh đạo trường tạo nhiều điều kiện thuận lợi cho GV thực hiện đổi mới PP giảng dạy từ cơ chế, chính sách đến cơ sở vật chất... Yếu tố này đã tác động mạnh đến hoạt động đổi mới PP giảng dạy của tổ bộ môn, của mỗi GV.

Hai là, Trường thực hiện thường xuyên thao giảng cấp khoa, trường và cử GV tham gia thao giảng cấp Học viện.

Ba là, hầu hết GV có nhận thức đúng và chủ động thực hiện đổi mới PP giảng dạy. Đây là yếu tố đem lại hiệu quả trong thực hiện đổi mới PP giảng dạy.

Bốn là, sự tích cực tham gia của HV trong quá trình thực hiện đổi mới PP giảng dạy. Sự tham gia tích cực của HV vào giờ học, vào quá trình học tập giúp GV có thể đánh giá được hiệu quả việc áp dụng PP giảng dạy tích cực trong bài giảng. Từ đó lựa chọn PP phù hợp với nội dung giảng dạy.

*** Nguyên nhân hạn chế**

Thứ nhất, chương trình, nội dung giáo dục Lý luận chính trị vẫn còn mang tính hàn lâm. Trong khi giảng bài GV còn nặng về lý thuyết, chưa quan tâm, chú trọng đến thực hành, gắn lý luận với thực tiễn, nhà trường gắn với gia đình và xã hội

Thứ hai, một số GV chưa được tập huấn bài bản về PP giảng dạy, chưa nắm vững kỹ thuật để vận dụng PP một cách thành thạo, còn nặng

Thứ ba, trong những năm gần đây việc tổ chức các lớp tập huấn về PP giảng dạy của Học viện cấp trên chưa được thường xuyên, đặc biệt là tập huấn về PP giảng dạy lý luận chính trị của Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

Thứ tư, một số GV đã quen với PP truyền thống nên có tâm lý e ngại, lúng túng khi vận dụng PP tích cực hoặc do lo ngại lớp đông, HV không hưởng ứng khó xử tình huống phát sinh hoặc tốn kém về giáo cụ.

Thứ năm, khi thực hiện đổi mới PP giảng dạy đòi hỏi GV phải nắm chắc kiến thức chuyên môn và có kiến thức thực tiễn sâu rộng. Tuy nhiên, một số GV còn thiếu kiến thức và kinh nghiệm thực tiễn; tính năng động, khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn của một số GV chưa cao; đồng thời một số GV thường gặp khó khăn khi xây dựng các tình huống giảng dạy, xử lý tình huống và giải quyết các vấn đề thực tế đang đặt ra.

Thứ sáu, một số HV còn chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc học tại trường nên dành ít thời gian, thậm chí là không dành thời gian cho quá trình tự học ở nhà. Một số HV có động cơ học tập chưa đúng đắn: học để lấy bằng, học để bổ nhiệm... nên học không chú tâm vào việc học, thảo luận, xây dựng bài.

Thứ bảy, CSVC trang thiết bị phục vụ hoạt động giảng dạy tuy đã được quan tâm của lãnh đạo trường song điều kiện CSVC, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động giảng dạy vẫn còn những hạn chế.

Thứ tám, Trường chưa có cơ chế trong đánh giá khen thưởng, động viên kịp thời cho các GV thực hiện đổi mới PP giảng dạy.

2.2. Một số giải pháp đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu trong thời gian tới

***Những vấn đề đặt ra**

Thứ nhất, cần có các giải pháp cụ thể, thiết thực nào để tăng cường hơn nữa việc đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị.

Thứ hai, GV cần xác định được đối tượng HV, nội dung điều kiện giảng dạy.

***Một số giải pháp chủ yếu tiếp tục đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu trong thời gian tới**

- Đối với Ban giám hiệu nhà trường

+Về công tác tổ chức, chỉ đạo của nhà trường

Nhà trường cần tiếp tục mở một số lớp cập nhật, bồi dưỡng kiến thức về đổi mới PP dạy học cho những GV mới được tuyển dụng chưa được tập huấn về PP giảng dạy tích cực. Đồng thời, đề nghị Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh hàng năm mở lớp bồi dưỡng PP giảng dạy chuyên ngành và một số PP dạy học mới cho GV.

Nhà trường tiếp tục chỉ đạo, hướng dẫn đổi mới cách soạn giáo án theo hướng ngắn gọn, không ôm đồm kiến thức. Chuyển trọng tâm từ thiết kế các hoạt động của người thầy sang tăng tính tích cực, chủ động của HV, đồng thời nâng cao chất lượng hệ thống câu hỏi, chú ý các câu hỏi yêu cầu tư duy tích cực, sáng tạo của HV.

Nhà trường cần có sự chỉ đạo chặt chẽ, cụ thể, có kiểm tra, đánh giá; có hình thức động viên khen thưởng phù hợp đối với GV trong quá trình triển khai thực hiện đổi mới PP giảng dạy.

Tiếp tục quan tâm tạo điều kiện về CSVC của từng phòng học như hệ thống loa, âm thanh, mic của GV, máy chiếu projector...

Nhà trường cần tiếp tục tuyển sinh có chọn lọc và thực hiện đánh giá ý thức học tập của HV thường

xuyên. Hỗ trợ GV kinh phí mua các dụng cụ học tập áp dụng PP giảng dạy tích cực như nam châm, bút viết bảng, bảng phụ...

+Về công tác lãnh đạo, chỉ đạo của trường với đổi mới PP giảng dạy

Một là, cần xây dựng những tiêu chuẩn kiểm tra kế hoạch bài giảng và triển khai trên lớp theo hướng đổi mới PP giảng dạy để khi kiểm tra, đánh giá công bằng, khách quan.

Hai là, cần kiểm tra kế hoạch của tổ trưởng tổ chuyên môn và các bộ phận liên quan như phòng chức năng, bộ phận phụ trách CSVC, đảm bảo điều kiện tốt nhất cho GV thực hiện đổi mới PP giảng dạy đạt hiệu quả cao.

Ba là, Nhà trường cần tiếp tục nâng cao năng lực thực hành PP giảng dạy cho đội ngũ giảng viên

-Đối với các khoa chuyên môn

Một là, tăng cường chỉ đạo đổi mới PP giảng dạy, sinh hoạt của nhóm chuyên môn;

Hai là, hỗ trợ cho các GV trong quá trình xây dựng giáo án, chuẩn bị các phương tiện dụng cụ để có thể áp dụng nhuần nhuyễn các PP giảng dạy tích cực;

Ba là, tăng cường dự giờ, góp ý cho mỗi tiết giảng của GV cả về nội dung và PP thực hiện.

-Đối với giảng viên

Một là, nâng cao nhận thức của GV về việc đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị. Đây là giải pháp quan trọng có ý nghĩa hàng đầu để đổi mới giảng dạy lý luận chính trị tại Trường Chính trị Tô Hiệu. Bởi vì, chỉ khi GV có nhận thức đúng đắn sâu sắc tầm quan trọng của đổi mới giáo dục Lý luận chính trị trong dạy học mới xây dựng kế hoạch tự bồi dưỡng cho bản thân thật khoa học, hợp lý, đạt được mục đích, yêu cầu, nhiệm vụ đề ra.

Hai là, phát huy tính tích cực, chủ động, tự nghiên cứu, học tập bồi dưỡng chuyên môn của mỗi GV để có khối lượng tri thức lớn, kiến thức toàn diện, sâu rộng về lý luận và vốn sống thực tiễn phong phú. Bởi vì, muốn đổi mới được PP giảng dạy trước hết GV phải có kiến thức vững vàng thì áp dụng các PP mới đúng và đạt hiệu quả.

Ba là, GV cần nắm vững rõ đối tượng, chức năng, nhiệm vụ, mục tiêu của môn học để việc nghiên cứu, giảng dạy đúng yêu cầu môn học. Đồng thời, GV phải nắm vững nội dung và kết cấu của bài giảng, qua đó lựa chọn các PP giảng dạy phù hợp với nội dung, đối tượng học và điều kiện CSVC hiện có.

Bốn là, đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị phải đứng trên lập trường quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin thì mới có phương pháp giảng dạy và học tập đúng đắn.

Năm là, GV nắm chắc các phương pháp giảng dạy, thông qua đó kết hợp khéo léo, linh hoạt các phương pháp dạy học tích cực, tinh tế trong ứng xử và trong những tình huống phát sinh. Kết hợp sử dụng phương pháp giảng dạy với các công cụ giảng dạy hiện đại như: giáo án điện tử, máy chiếu, bảng ghim...

Sáu là, GV phải có tư duy đổi mới, sáng tạo, có thái độ khiêm tốn, cầu thị, biết lắng nghe; không vội thỏa mãn, bằng lòng với thành công đạt được.

Bảy là, trong điều kiện hội nhập hiện nay, GV cần nắm vững tính đảng và tính khoa học nhằm thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị trong công cuộc đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo.

Tám là, phát huy vai trò của các chủ nhiệm lớp trong quản lý, đôn đốc, nâng cao tính chủ động, tích cực tham gia tương tác của các học viên.

- Đối với học viên

Thứ nhất, mỗi học viên phải xác định được ý nghĩa học tập lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay nói chung và ý nghĩa của việc học tập từng môn học trong chương trình đào tạo, bồi dưỡng nói riêng.

Thứ hai, bản thân mỗi học viên phải xác định động cơ và mục đích học tập đúng đắn.

Thứ ba, học viên phải có sự chuẩn bị bài trước khi học tập phân học, phải tích cực, chủ động, nghiêm túc tham gia các hoạt động học tập được tổ chức trên lớp.

3. Kết luận

Trong bối cảnh hiện nay, những yêu cầu đối với giáo dục Lý luận chính trị ngày càng cao. Vì vậy, để đổi mới PP giảng dạy Lý luận chính trị cần thực hiện đồng bộ và hiệu quả và phát huy vai trò của các chủ thể trên. Qua đó, tạo sự biến đổi về chất trong quá trình giảng dạy Lý luận chính trị, từng bước nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng tại Trường Chính trị Tô Hiệu, đáp ứng yêu cầu phát triển của TP Hải Phòng.

Tài liệu tham khảo

1. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2021); *Giáo trình Trung cấp lý luận chính trị: Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam*, NXB Lý luận chính trị. Hà Nội

2. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2021); *Quyết định số 292-QĐ/HVCTQG ngày 21/1/2021 ban hành Chương trình đào tạo cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở (hệ Trung cấp lý luận chính trị)*. Hà Nội.

3. Trường Chính trị Tô Hiệu (2022), *Nghiên cứu, đề xuất giải pháp đổi mới phương pháp giảng dạy môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam thuộc chương trình đào tạo Trung cấp lý luận chính trị tại trường Chính trị Tô Hiệu giai đoạn hiện nay*, Đề tài cấp trường. Hải Phòng